

Namn att minnas

Albert Aronson

Stockholms nya finansborgarråd Albert Aronson är en mäktig bibelsprängd man.

I det fattiga, blekingska bondehem, där han växte upp, bestod biblioteket i nuvudsak av bibeln, psalmboken, katekesen och postillan. Den läshungrige Albert lärde sig det mesta utantill och det är inte många som kan slå honom på fingrarna, när det gäller ett citat ur böckernas bok. Därvidlag för han vidare en uppbygglig socialdemokratisk tradition från Arthur Engberg och Nordens Karlsson, som bägge var överdängare på bibelcitat. Albert Aronson anlitar gärna de smärre och mindre kända profeterna – ibland till och med apokryferna – när han vill tukta sina motståndare i kommunfullmäktige.

Kanske är det ändå inte för djärvt att gissa att 133:e psalmen i Psaltaren ligger hans hjärta särskilt nära, den som handlar om välsignelsen av de frommas brödragemenskap och som lyder: »Se huru gott och ljuvligt det är att bröder bo endräktigt tillsammans. Det är likt den dyrbara oljan på huvudet, som flyter ned i skägget, ned i Arons skägg, som flyter ned över linningen på hans kläder. Det är likt Hermons dagg, som faller ned på Sionsbergen. Ty där beskär Herren välsignelse, liv till evig tid.»

Ja, det är skönt när bröder samlas, bröder i trone, bröder i den socialistiska trone – och kanske alldeles särskilt när de därtill råkar vara köttsliga svågrar. Albert Aronson är sedan 1933 gift med Sigrid Mehr, syster till Hjalmar Mehr, hans företrädare som finansborgarråd och numera som bekant landshövding i Stockholms län.

Undra på att det har talats om svågerpolitik i Stockholms stadshus alltsedan hrr Aronson och Mehr gemensamt gjorde sin entré i dåvarande stadsfullmäktige år 1950. Det är ett tal som förstärktes år 1958, då de bägge svågrarna delade makten i stadshuset genom att Aronson blev stadskollegiets ordförande och Mehr finansborgarråd och som inte precis mattades när Aronson förra året efterträdde Mehr som finansborgarråd. Men om sanningen

skall fram bör ordet svågerpolitik i detta sammanhang ges en rent saklig, inte någon symbolisk innebörd. Ingen kan nämligen rättvisligen påstå att det här rör sig om ett fall av nepotism; alla vet att båda herrarna är fullt kompetenta att utan hjälp av släktförbindelser placera sig där de hamnat.

Däremot finns det en annan aspekt på ämnet, som kommit alldeles i skymundan men förtjänar att uppmärksammas. Från vänsterradikalt håll angrips ofta de sk femton familjerna, med familjen Wallenberg som prototyp. Dessa femton familjer säges representera den privata storfinans, som ju är ett genomgående favoritema i den vänsterradikala propagandan, där den framställs som en stat i staten. Men varför är det så tyst om den socialdemokratiska storfinansens, som om man tittar närmare på den är väl så rik och inflytelserik och väl så mycket av en stat i staten? Om man så vill skulle man kunna tala om en jättelik socialdemokratisk koncern i vilken ingår LO, KF, RO, HSB, Riksbbyggen, SABO och RESO – för att nu bara nämna några exempel.

Vilken oerhörd ekonomisk och politisk styrka representerar inte dessa organisationer och företag? De män, som sitter i ledningen för dem – och det är ofta samma män som återfinns i de skilda styrelserna precis som inom den privata storfinansens – förfogar visserligen i allmänhet inte över någon stor personlig förmögenhet. Men det är i dagens läge snarast en fördel, och i gengäld förfogar de över stora inkomster – synliga och osynliga – och över stor makt – synlig och osynlig. Inte minst gäller detta ledarna för de sk allmännyttiga bostadsföretag, som opererar i intimt samförstånd och samarbete med av socialdemokratin kontrollerade kommuner.

Idealtypen för en sådan socialdemokratisk storfinansär kan Albert Aronson sägas ha varit. År 1944 blev han verkställande direktör för AB Svenska Bostäder. När han i höstas för att bli finansborgarråd lämnade denna befattning – som han för säkerhets skull

sedan åtskilliga år förenat med befattningen som styrelseordförande – var SABO, som det numera heter, landets största kommunala bostadsföretag. Det omfattar 900 dotterföretag och har en årsomsättning på en halv miljard kr. Som socialdemokratisk kommunalpamp i Stockholm och samtidigt chef för Sveriges största kommunala bostadsföretag innehade Aronson en maktposition, varmed inte många privata storföretagare skulle kunna tävla. Historien om hur han uppnått denna position är något av en nusvensk folksaga.

Han härstammar som sagt från ett fattigt lantbrukarhem i Blekinge där han föddes för snart 65 år sen. Han försökte till en början försörja sig som stenhuggare i sin hembygd – det berättas att han ännu häromåret kunde med ett enda slag av hammaren klyva ett stenblock i tu – men depression och arbetslöshet tvingade honom att utvandra till Danmark, där han någon tid drog sig fram som dräng. Så småningom slog han sig emellertid på journalistik och blev efterhand vad som något skämtsamt kallades flygande reporter för Smålands Folkblad. Som sådan lär han inte haft någon större framgång, men det gick bättre när han kom till Enköpings Nyheter. Som tidningens allt i allo (han var på en gång chefredaktör, verkställande direktör och medarbetarstab) blev han inte utsatt för någon konkurrens, som kunde föranleda nedläggande jämförelser.

Från Enköping sökte han sig vid 30-talets början till Stockholm, där Ewald Johannesson tog honom under sina vingars skugga och lät honom medarbeta i SSU:s publikationer. (Så har också Johannesson trots borgerliga protester blivit stadsfullmäktiges ordförande!) Efter att någon tid ha varit verksam som byråjournalist anställdes han på Socialdemokraten, sedermera Morgontidningen, där han medarbetade som kommunalreporter under signaturen Swedolf. Det låter bisarrt, men han är faktiskt döpt också till Swedolf, även om

han numera helst bara känns vid Albert. En vändpunkt i Aronsons liv kom när Baltzar Lundström, en av Z Höglunds många vänner bland de privata storbyggmästarna, erbjöd honom anställning som »socialexpert» i ett av sina bolag, Svenska Bostäder. Kort efteråt inköptes företaget av Stockholms stad och Aronson tillsåg att han ingick i köpet som verkställande direktör.

Nu gjorde Swedolf definitivt sorti och i stället gjorde storföretagaren och småningom kommunalpampen entré. Han vann snart allmänt anseende som en mycket kunnig, driftig och dugande specialist på bostäder, ekonomi och finanser, en man med stor arbetsförmåga, klart och kallt huvud och hårda nypor. En tuff kille, säger även hans partivänner. Han känner dock varmt åtminstone för katter och brukar försöka hinna hem innan favoritkatten Siam knutit sig. För övrigt älskar han att hugga ved på vintern och plocka potatis på sommaren vid fritidsstugan på Vindö. 1958–66 var han stadskollegiets ordförande och har därutöver varit vice ordförande både i fastighetsnämnden och drätselnämnden. Han har byggt Vällingby, Farsta och Skärholmen och nu är han alltså – till mångas förvåning eftersom han snart uppnår pensionsåldern – finansborgarråd. Han har emellertid förklarat att han bara ämnar sitta kvar till 1973, dvs perioden ut. Det är naturligtvis för tidigt att ännu bedöma hans verksamhet som borgarråd. Om inte för något annat kommer han dock sannolikt att gå till hävderna tack vare att han berikat det svenska språkets förråd av okvädinsord genom återupplivandet av den förträffliga smädelsen »munkkräpplare», hämtad hos en av hans kära apokryfer, Jesus Syrach. Och säga vad man vill om den som regel tillbakadragne och tystlåtna A A, någon munkkräpplare är han – till skillnad från sväger Mehr – inte.